

Profesorju Dušanu Komparetu v slovo

V Geografskem društvu Slovenije je boleče odjeknila neizprosna novica o izgubi našega dolgoletnega odbornika in dvakratnega predsednika društva profesorja Dušana Kompareta. Iz naše srede je odšel vsestranski pedagog in priznan družbeno-politični delavec z razgibano in bogato življenjsko potjo. Komparetova dinamična narava ni pustila, da bi se zakoreninil samo na eni ali dveh življenjskih postajah. Pokojnik je, nasprotno, skušal življenje spoznati in zaobjeti v celoti, v vseh njegovih najbolj privlačnih in aktualnih odtenkih.

Dušan Kompare se je rodil 23. septembra 1920 v Ljubljani v skromni železničarski družini. Že kot mladenič je vzljubil šport in mu tudi pozneje ostal zvest. V tem okolju se je navzel naprednih idej in je zato postal član študentskega odbora OF na ljubljanski Univerzi. Okupator ga je zato dvakrat preganjal, najprej je moral leta 1942 v internacijo v Gonars in Treviso, leta 1944 pa so ga ponovno za tri mesece zaprli v ljubljanske zapore. Po dokončanem študiju je najprej predaval na srednji tehnični šoli, nato pa je od leta 1955 dalje opravljal vrsto odgovornih nalog, večinoma na pedagoškem področju. Najprej je bil šolski inšpektor za geografijo, nato pedagoški svetovalec, pomočnik sekretarja za prosveto in kulturo, vodja organizacijske enote Zavoda za šolstvo v Ljubljani, pomočnik direktorja republiškega zavoda za zaposlovanje in nazadnje podpredsednik izvršnega sveta skupščine občine Ljubljana — Center. Vmes so strokovne in pedagoške odlike profesorja Kompareta za krajši čas pripeljale tudi na Pedagoško akademijo in Filozofsko fakulteto kot predavatelja metodike pouka geografije.

Čeprav smo pokojnika poznali bolj kot enega najtesnejših sodelavcev društva pa preseneča njegova siceršnja vsestranska družbeno-politična dejavnost. Njegova značilnost je bila delovanje in prisotnost na vseh ravneh družbenega življenja, od osnovne celice, kot je bila krajevna skupnost Vodmat, pa do občinskih in republiških samoupravnih ter strokovnih in družbeno-političnih organizacij. Povsod se je uveljavil in zapustil globoko sled kot človek jasnih pogledov in odločne nastopa. Profesor Kompare je med drugim zaslužen za ureditev štipendijske politike v naši republiki, za uveljavitev celodnevne šole, prispeval je k razvoju civilne zaščite v krajevnih skupnostih, pri srcu mu je še posebno bila čista in urejena Ljubljana. Za vse njegovo obsežno delo je bil deležen vrste priznanj, bil pa je tudi odlikovan z redom dela z zlatim vencem.

V društvu se hvaležno spominjamo njegove živahne, vesele in tovariške družbe, najbolj pa njegovega prispevka k razvoju naše organizacije. Pokojnik je bil v društvu zasidran skoraj nepretrgoma 25. let. Prvič je bil podpredsednik leta 1956 in nato odbornik celih deset let. Takrat je vodil sekcijo za šolski pouk, ki je pod njegovim vodstvom organizirala permanentno izobraževanje učiteljev geografije. Predsednik društva je bil najprej med letoma 1960 in 1961, nato pa še od leta 1974 do 1976. Pozneje se je kot član nadzornega odbora še vračal med najbolj delovne člane društva, čeprav se danes čudimo, kje je črpal toliko moči in časa za svojo vsestransko aktivnost. V društvu se je posebno izkazal v času jugoslovanskega geografskega kongresa, ko je bil ta v Sloveniji in v času zborovanja na Tolminskem. Profesor Kompare je, kljub drugim obveznostim, znal vedno obdržati zveze s svojo matično stroko. Zato pa je bil tudi tisti, ki je najbolje tolmačil povezanost med znanostjo in družbo, še posebej v primeru geografije. Tudi po njegovi zaslugi se je naša stroka znala odzivati potrebam naše samoupravne socialistične družbe.

Iz časa Komparetovega najbolj tesnega stika s šolstvom izvirajo njegova pisana dela iz področja geografije. Napisal je vaje iz geografije za vse razrede gimnazij, ki so takrat pomenile dobrodošlo novost pri pouku. Bil je tudi soavtor učbenikov za osnovno šolo, s čimer je potrdil svoje poznavanje vseh ravni šolanja.

Profesor Dušan Kompore se je s svojim delom trajno zapisal v vrste zaslužnih slovenskih geografov.

Jurij Kunaver

Ob smrti prof. Janka Pučnika (1916—1982)

Zadnji torek letošnjega maja smo se na ljubljanskih Žalah poslovili od pokojnega Janka Pučnika, profesorja geografije in priznanega strokovnjaka - meteorologa.

Bil je med prvimi, ki so opravili pionirsko delo pri uvajanju hidrometeorološke dejavnosti kmalu po osvoboditvi. Pokojni Janko Pučnik je bil ustanovitelj in vrsto let načelnik sinoptične službe ter tako zaoral ledino na področju vremenske prognoze in pri organizaciji pomembnejših meteoroloških postaj.

Njegova življenjska pot se je pričela pred 66 leti v kmečki družini v vasi Tepanje pri Slovenskih Konjicah. Del njegovega študija na Filozofski fakulteti v Ljubljani se ujema z zgodovinsko prelomnico II. svetovne vojne. Že pred vojno je bil včlanjen v naprednem akademskem društvu, zato je bila njegova odločitev ob okupaciji naše domovine nedvoumna in hitra: ostal je na strani naroda in njegovih najnaprednejših predstavnikov, ki so pričeli boj proti okupatorju in za pravičnejši družbeni red. Že na začetku je bil v odboru za organizacijo OF na Univerzi, ter med drugim sodeloval pri ustvarjanju pogojev za vstajo na Dolenjskem. Nadaljnja pot ga je med NOB vodila skozi zapore, internacijsko taborišče, do borca XII. brigade Mirka Bračiča.

Po koncu vojne je ostal še nekaj časa v JLA, po demobilizaciji pa je bil krajši čas profesor geografije.

Dejavnost pokojnega Janka Pučnika v Hidrometeorološki službi Slovenije je bila pomembna in odgovorna. Posebno priznanje mu gre zato, ker je uvajal novo delovno področje, ki pri nas ni imelo ne tradicije ne izkušenih ljudi. Pomembno je tudi, da je kot odgovorni delavec za sinoptično meteorologijo zbral okoli sebe mlade ljudi, prve strokovnjake, ki so končali študij meteorologije na ljubljanski Univerzi. Njegova zasluga je tudi povezovanje slovenske meteorološke službe s sorodnimi inštitucijami pri nas in v svetu. Vse to je prispevalo, da je dejavnost sinoptične meteorologije pri nas kmalu dosegla solidno strokovno raven.

V kasnejših letih, potem ko se je umaknil iz operative, je pokojni Janko Pučnik opravljal vrsto pomembnih študijsko-raziskovalnih nalog. Med drugim si je tudi prizadeval, da se vzpostavijo in razvijejo specializirane in interdisciplinarne dejavnosti, kot sta na primer medicinska in turistična meteorologija.

Globoka sled njegovega življenja bo ostala na področju slovenske poljudnoznanstvene publicistike. Številni so članki, razprave, leksikografski prispevki, pa tudi knjižni deli, ki so trajne vrednote in so izpolnile veliko praznino, ki je bila pred njim pri seznanjanju široke javnosti o dogajanjih v ozračju in meteorološki dejavnosti nasploh. Opozoriti želim na specifičnost njegovega podajanja snovi. Predvsem v svojem zadnjem knjižnem delu (*Velika knjiga o vremenu*), ki ga je napisal že v času bolezni, je namreč izhajal iz zgodovinskega razvoja spoznavanja prirodnih zakonitosti. Tako nam je podal temeljit pregled človekovega hotenja spoznati in razložiti pojave in zakonitosti v ozračju. V tem smislu je knjiga v nekaterih poglavjih daleč presegla običajne okvire poljudnoznanstvenih del, ter je dragoceni material strokovnjakom, ne samo meteorološke smeri.

Kot intelektualec širokih razgledov, ki si je svoj življenjski nazor zgradil v času velikih zgodovinskih dogajanj, ga je zanimala in pritegovala različna družbena in kulturna tematika, kot so na primer slovensko nacionalno vprašanje, položaj raziskovalnega dela v naši družbi, vprašanja moderne umetnosti itd.